

VALSTYBĖS VAIKO TEISIŲ APSAUGOS IR ĮVAIKINIMO TARNYBA PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

DĖL SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO NUSTATYTOS FORMOS SVEIKATOS PAŽYMĖJIMO ASMENIUI, SIEKIANČIAM TAPTI VAIKO GLOBĖJU (RŪPINTOJU), VERTINIMO

2016 m. lapkričio 21 d. Nr. 6-635
Vilnius

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) pastaruoju metu gaunami savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus paklausimai dėl sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos sveikatos pažymėjimo asmeniui, siekiančiam tapti vaiko globėju (rūpintoju), formos bei turinio vertinimo tais atvejais, kai pažymyje nurodoma išvada dėl asmens galimybės globoti (rūpinti) vaiką („globoti gali“ ir pan.) arba nurodoma neaiški asmens diagnozė (nurodoma, kad asmuo serga liga, kuria sergantis asmuo teisės aktų numatyta tvarka negali būti skiriamas globėju (rūpintoju), tačiau diagnozė nurodyta su išlygomis ir išvadoje pažymėta, kad asmuo gali globoti (rūpinti) vaiką). Atsižvelgdama į tai, Tarnyba pagal kompetenciją teikia nuomonę.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 3.269 str. 8 p., asmuo, turintis psichikos sutrikimą ar sergantis kitomis ligomis, kurių sąrašą tvirtina Vyriausybės įgaliota institucija, negali būti skiriamas vaiko globėju (rūpintoju). Ligų sąrašas, kuriomis sergant asmuo negali būti skiriamas vaiko globėju (rūpintoju), yra patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. 386 „Dėl Ligų, kuriomis sergantis asmuo negali būti skiriamas vaiko globėju (rūpintoju), sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Ligų sąrašas). Taigi asmuo, norintis globoti (rūpinti) vaiką, vadovaudamasis CK 3. 268 str. 2 d. 2 p., Vaiko globos organizavimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 27 d. nutarimu Nr. 405 „Dėl Vaiko globos organizavimo nuostatų patvirtinimo“, 13.3 p. privalo savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriui (toliau – VTAS) pateikti sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos sveikatos pažymėjimą, kuris patvirtintų, kad fizinis asmuo neserga ligomis, įrašytomis į Ligų sąrašą.

Pažymėtina, kad VTAS, kaip institucija atsakinga už tinkamą vaiko globos (rūpybos) organizavimą, globėjo (rūpintojo), kuris geriausiai gali užtikrinti vaiko poreikius, parinkimą, kylant klausimų ir (ar) neaiškumų dėl asmens, siekiančio tapti vaiko globėju (rūpintoju), pateiktų dokumentų, pagal kompetenciją turi teisę ir pareigą teisės aktų nustatyta tvarka kreiptis į atitinkamas institucijas dėl informacijos patikslinimo. Atkreiptinas dėmesys, jog pagal Bendrųjų vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 17 d. nutarimu Nr. 1983 „Dėl Bendrųjų vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatų patvirtinimo“, 6.5, 7.39, 8.19 p. VTAS privalo bendradarbiauti su valstybės, savivaldybės institucijomis ir įstaigomis, nevyriausybinėmis organizacijomis ir bendruomenėmis vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugos klausimais. VTAS turi teisę susipažinti su sveikatos priežiūros įstaigų pateikta informacija apie vaiko tėvų, būsimųjų tėvų (įtėvių) ir globėjų (rūpintojų) sveikatą.

Paminėtina, jog Tarnyba ne kartą yra kreipusis į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją (toliau – SAM) dėl išaiškinimo, kaip tinkamai sveikatos priežiūros įstaigos privalo pildyti medicininius pažymėjimus 046/a, skirtus įvaikintojams ir globėjams (rūpintojams). SAM 2011 m. lapkričio 30 d. raštu Nr. 10-(10.2-33)-9083, 2013 m. balandžio 15

d. raštu Nr. (10.1.1.1-221)10-3194, 2015 m. sausio 2 d. raštu Nr. (1.1.20-422)10-22 ir 2015 m. lapkričio 16 d. raštu Nr. 10.1.2.1-421)10-10171 yra pateikusi Tarnybai nuomonę šiuo aptariamu klausimu. SAM Tarnybai nurodė, kad medicininį pažymėjimą 046/a, būsimiems globėjams (rūpintojams) išduoti ir jį pasirašyti turi teisę tiek pažymėjimą išdavęs gydytojas, tiek gydytojų konsultacinės komisijos pirmininkas. Medicininiam pažymėjime turi būti pateikta medikų išvada – „sveikas arba kokiomis ligomis serga, kokia būseną“, tačiau nėra nustatytas reikalavimas pateikti išvadą „pagal sveikatos būklę įmote būti gali“ arba „pagal sveikatos būklę įmote būti negali“; medicininį pažymėjimą išdavusiam gydytojų komisijos pirmininkui arba gydytojui nėra suteikti įgaliojimai pateikti išvadą dėl asmens galimumo ar negalimumo būti įmote, įtėviu ar globėju (rūpintoju). SAM atkreipė dėmesį, jog gydytojai, išduodami medicininį pažymėjimą asmeniui, norinčiam globoti (rūpinti) ar įvaikinti vaiką, privalo patikrinti, ar asmuo neserga ligomis, kuriomis sergantis asmuo negali būti skiriamas vaiko globėju (rūpintoju) ar įvaikinti. Taip pat SAM nurodė, jog VTAS, gavę netinkamai užpildytus pažymėjimus, galėtų informuoti SAM dėl konkrečių asmens sveikatos priežiūros įstaigų, pateikusių tokius pažymėjimus.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, VTAS pareiga – užtikrinti be tėvų globos likusiam vaikui tinkamo, teisės aktų reikalavimus atitinkančio globėjo (rūpintojo) parinkimą, todėl manytina, kad VTAS, kylant neaiškumų dėl asmenų, siekiančių tapti vaiko globėjais (rūpintojais), pateiktų sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos sveikatos pažymėjimų turinio, turėtų kreiptis į pažymėjimą išdavusią atitinkamą sveikatos priežiūros įstaigą su prašymu patikslinti sveikatos pažymėjime nurodytą informaciją.